

Ügyszám: NAIH/2020/6141/4.

Tárgy: Határozat

HATÁROZAT

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) előtt hivatalból a Budapest Főváros Levéltárával (székhelye: 1139 Budapest, Teve utca 3-5.; a továbbiakban: Levéltár) szemben indult, a Kúria 2019. október 8-án kelt Kfv.III.37.911/2017/8. számú ítéletével elrendelt, 2020. augusztus 13. napján indított megismételt adatvédelmi hatósági eljárásban a Hatóság az alábbi döntéseket hozza:

I. Megállapítja, hogy a Levéltár

- (1) jogalap nélkül biztosított hozzáférést a Pesti Központi Kerületi Bíróság 15.B.4661/1961/17. számú ítéletének 10 oldaláról és a Fővárosi Bíróság Bf.XXVIII.7111/1961/26. számú ítéletének 3 oldaláról készített részben anonimizált, bűnügyi személyes adatokat tartalmazó másolataihoz;
- (2) elmulasztotta a személyes adatok védelmének érvényre juttatásához szükséges eljárási szabályok megalkotását

II. Az I. pontban megállapított jogsértések miatt a Levéltárat a jelen határozat véglegessé válásától számított 30 napon belül

**1.500.000 Ft, azaz egymillió-ötszázezer forint
adatvédelmi bírság**

megfizetésére kötelezi.

III. Elrendeli a határozatnak a Levéltár azonosító adatainak közzétételével történő nyilvánosságra hozatalát.

* * *

A bírságot a Hatóság központosított bevételek beszedése célelszámolási forintszámlája (10032000-01040425-00000000 Központosított beszedési számla IBAN: HU83 1003 2000 0104 0425 0000 0000) javára kell megfizetni. Az összeg átutalásakor a NAIH/2020/6141. BÍRS. számra kell hivatkozni.

Ha a Levéltár a bírságfizetési kötelezettségének határidőben nem tesz eleget, késedelmi pótlékot köteles fizetni. A késedelmi pótlék mértéke a törvényes kamat, amely a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal egyezik meg.

A III. pont szerinti bírság és a késedelmi pótlék meg nem fizetése esetén a Hatóság elrendeli a határozat végrehajtását.

A jelen határozattal szemben közigazgatási úton jogorvoslatnak nincs helye, de az a közléstől számított 30 napon belül a Fővárosi Törvényszékhez címzett keresettel közigazgatási perben megtámadható. A keresetlevelet a Hatósághoz kell benyújtani, elektronikusan, amely azt az ügy irataival együtt továbbítja a bíróságnak. A teljes személyes illetékmentességben nem részesülők számára a bírósági felülvizsgálati eljárás illetéke 30 000 Ft, a per tárgyi illetékfeljegyzési jog alá esik. A Fővárosi Törvényszék előtti eljárásban a jogi képviselő kötelező.

INDOKOLÁS

I. Előzmények és a megismételt eljárás menete

I.1. A Hatóság NAIH/2016/2504. számú eljárása

- (1) A Hatóság 2016. április 11. napján hivatalból adatvédelmi hatósági eljárást indított a Levéltár [...] bűnügyi személyes adataira vonatkozóan végzett adatkezelésének vizsgálatára.
- (2) A Hatóság az adatvédelmi hatósági eljárást lefolytatta (a továbbiakban: alapügy) és a NAIH/2016/2504/27/H. számon 2016. június 21-én határozatot hozott, amelyben megállapította, hogy a Levéltár jogellenesen biztosított hozzáférést [...] (a továbbiakban: kutató) számára a Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság 1962. február 17-én kelt [...] számú ítéletéhez (ún. 1962-es ítélet), ezért 3 millió forint adatvédelmi bírság megfizetésére kötelezte a Levéltárat, továbbá arra, hogy a jövőben az 1962-es ítélethez való hozzáférés biztosítása során tartsa be a határozatban kifejtetteket, és alakítson ki olyan eljárási szabályokat, amelyek biztosítják a közokiratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Ltv.) 24. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pontjának megfelelő alkalmazását.
- (3) A Hatóság a határozatában megállapította, hogy a Levéltár mint közlevéltár a személyes adatokat tartalmazó dokumentumok őrzése és kezelése során – a határozathozatal idején hatályos – az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 3. § 9. pontja szerinti adatkezelőnek minősül, és a tevékenysége során az Infotv. 3. § 10. pontja szerinti adatkezelési műveleteket végez, ezért a felelősségi körébe tartozik az adatvédelmi tárgyú garanciák érvényre juttatása.
- (4) A Hatóság a határozata indokolásában kifejtette, hogy a Levéltár nem teljesítette az Ltv. 24. § (2) bekezdés a) pontja szerinti kötelezettségét, mert nem ismerte fel, hogy az ítélet teljes egészében bűnügyi személyes adatnak minősül, mivel az az elítélt személyek által elkövetett bűncselekményhez köthető információkat tartalmaz. A kutató az adatkérőlapon konkrét természetes személyeket jelölt meg, amely körülmény alapján a Levéltárnak fel kellett volna ismernie, hogy ezen konkrét személyekkel bármilyen anonimizálás mellett összefüggésbe hozhatók az ítéletek, így az Ltv. 24. § (2) bekezdés a) pontja szerinti anonimizálás nem lett volna alkalmazható. A határozat szerint a Levéltár az Ltv. 13. § c) és d) pontja szerinti, bűnügyi személyes adatok kezelésével együtt járó feladatának teljesítése során megsértette az Infotv. 5. § (2) bekezdését, mivel nem alkalmazta megfelelően az Ltv. 24. § (2) bekezdés a) pontját, ezért jogalap nélkül biztosított hozzáférést az 1962-es ítélethez.
- (5) A Levéltár az alapügy idején nem rendelkezett az Ltv. 24. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pontjának érvényesítését elősegítő anonimizálási szabályzattal, mint ahogyan – a Levéltár

nyilatkozata szerint – a többi magyarországi közlevéltár sem. A Hatóság a NAIH/2016/2504/27/H. számú határozatában megállapította, hogy a Kutatási Szabályzat csak általános jellegű adatvédelmi rendelkezéseket tartalmazott, illetve szó szerint megismételte az Ltv. 24. § (2) bekezdés a) pontját, amely – ahogyan arra a Levéltár is hivatkozott – nem nyújt megfelelő iránymutatást arra, hogy a Levéltár munkavállalóinak milyen konkrét intézkedéseket kell tenniük a személyes adatokat tartalmazó levéltári anyag kutathatóságának megítélése szempontjából, így például mely esetekben kell jelezniük a kutatóknak, hogy a kérelme alapján nem teljesülnek az Ltv. 24. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pontja szerinti adatvédelmi követelmények.

- (6) A határozat szerint megfelelő, az anonimizálási eljárásra irányadó szabályzat nélkül a levéltári anyagok kutatása során a személyes adatok védelméhez fűződő jog csak korlátozottan tud érvényesülni, mivel nem voltak olyan, a Levéltáron számonkérhető szabályok, amelyek biztosítják az adatvédelmi követelmények érvényesülését. Ezek alapján a Hatóság megállapította, hogy a Levéltár az Infotv. 7. § (2) bekezdéséből következően köteles olyan eljárási szabályokat kialakítani, amelyek biztosítják az Ltv. 24. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pontjának megfelelő érvényesülését, alkalmazását.

I.2. A Hatóság határozatának bírósági felülvizsgálata

- (7) A Levéltár a Hatóság határozatának felülvizsgálata iránt előterjesztett keresetében annak hatályon kívül helyezését, a Hatóság az ellenkérelemben a kereset elutasítását kérte, amelyhez [...] mint alperesi beavatkozó csatlakozott.
- (8) A Levéltár kifogásolta, hogy a Hatóság nem vizsgálta, hogy milyen folyamat során, milyen nyilatkozatok aláírásával ismerte meg a kutató az ítéleteket, azok anonimizált példányait nem kérte be. Kifejtette, hogy az ügy tárgyának valójában a két ítélet anonimizáltan a kutató rendelkezésére bocsátott változatának kellett volna lennie, nem pedig a konkrét ítéleteknek, ezért a Hatóság nem tett eleget a tényállástisztázási kötelezettségének.
- (9) A Levéltár álláspontja szerint helyesen alkalmazta a releváns jogszabályokat, mivel az ítéletek 1990. május 2-a előtt keletkeztek, nem esnek kutatási tilalom hatálya alá, így pedig anonimizálva a kutató rendelkezésére kellett bocsátania az ítéleteket, annak megtagadására az Ltv. 25. § b) pontja alapján nem volt lehetősége. A Levéltár hivatkozott arra is, hogy a Hatóság a személyes adat fogalmát kiterjesztően értelmezte, és az értelmezés kapcsán ellentmondásba keveredett tekintetben, hogy a teljes ítélet bűnügyi személyes adatnak minősül vagy az ítélet bűnügyi személyes adatokat tartalmaz. A személyes adat minőség megállapításakor a szubjektív elem nem játszhat szerepet, az adat minősítése nem függhet attól, hogy az adott személy azt tudja-e meghatározott személyhez kötni vagy sem.
- (10) A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság elsőfokú bírósággként a 13.K.32.793/2016/15. számú ítéletével a Hatóság határozatát hatályon kívül helyezte.
- (11) Az elsőfokú bíróság szerint a Hatóság határozatából az következik, hogy a Levéltár a kutatói kérelmek elbírálása során a kutató rendelkezésére álló információk ismeretében tudná eldönteni, hogy a konkrét ítélet és az érintett között létrehozható, helyreállítható-e a kapcsolat vagy sem, azaz az anonimizált irat kiadható-e. Ilyen szubjektív tudattartalom vizsgálata azonban a kutatási kérelmek elbírálását, és magát az anonimizálást tenné lehetetlenné. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a személyes adat fogalma nem függhet a tudattartalomtól, azaz nem lehet különbséget tenni egy kutatási kérelem elbírálásakor aszerint, hogy a kutató milyen információval

rendelkezik, mit tüntet fel a kérelőn. A perbeli esetben a [...] név megjelölése önmagában, annak gyakorisága folytán egy konkrét természetes személy azonosítására nem alkalmas, melynek következtében a Hatóság alaptalanul hivatkozott arra, hogy az érintett és az anonimizált másolatban kiadott ítéletek között a kapcsolat egy lépésben helyreállítható volt, melyet a Levéltárnak fel kellett volna ismernie. A Hatóság olyan kiterjesztően értelmezte a személyes adat és a bűnügyi személyes adat fogalmát, és minősítette a teljes ítéletet kizárólag az adott kutató adott kérelme szempontjából, azaz szubjektív tudattartalomtól függően bűnügyi személyes adatnak, amely értelmezés nem felel meg az Infotv. 3. § 2. és 4. pontjában foglaltaknak. Az elsőfokú bíróság szerint az Ltv. 24. § (2) bekezdés a) pontjában foglalt anonimizálás megvalósíthatóságát a kutatás szempontjából kell értelmezni, azaz a kutatás anonimizált másolattal akkor valósítható meg, ha az nem jár a szöveg sérelmével.

- (12) Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a Hatóság az Ltv. 24. § (2) bekezdés a) pontjának helytelen értelmezése és a kutató rendelkezésére bocsátott iratok tekintetében helytelenül megállapított tényállás alapján jutott arra a következtetésre, hogy a felperes a konkrét kutató konkrét kérelme kapcsán jogalap nélkül biztosított hozzáférést harmadik személy számára az 1962-es ítélethez.

I.III. Az elsőfokú bíróság ítéletének Kúria általi felülvizsgálata

- (13) A Hatóság az elsőfokú bíróság ítéletével szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyben kérte az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és új határozat meghozatalát.
- (14) A Hatóság a Levéltár tényállás feltáratlanságára vonatkozó állítását nem vitatta, mivel nem vizsgálta meg, hogy a Levéltár pontosan mit adott át a kutató részére, és konkrétan a Levéltár által a kutató rendelkezésére bocsátott, a Levéltár által anonimizált másolatokat sem vizsgálta meg az eljárás során, tekintettel arra, hogy a tényállás tisztázáshoz és a jogkérdés eldöntéséhez ezt nem tartotta szükségesnek.
- (15) A Hatóság tévesnek tartotta az elsőfokú bíróság arra vonatkozó megállapítását, hogy a személyes adat fogalma nem függhet a kutató rendelkezésére álló információktól. A Hatóság hivatkozott az Adatvédelmi Munkacsoport személyes adat fogalmáról szóló 4/2007. számú véleményére, amely szerint a személyes adat minőséghez nem az kell, hogy mindenki azonosítani tudja az adott személyt, hanem elegendő, ha egy csoport képes az azonosításra, vagyis a szubjektív tudattartalom figyelembe veendő. Az adatkérő lapon a „[...] – 1960” megjegyzés szerepelt, tehát önmagában ebből megállapítható, hogy az azonosításra alkalmasság fennállt, hiszen nem pusztán egy gyakori személynévről volt szó, hanem két személy nevének és egy évszámnak a kombinációjáról. A Hatóság nem azt várja el a Levéltártól, hogy minden esetben vizsgálja a kutató tudattartalmát. A Hatóság megállapításának lényege, hogy ha az adatkérő lapon valamely természetes személy azonosításához elégséges adattartalom kerül feltüntetésre, úgy hiába kerül az annak alapján kiadott dokumentumban bármilyen adat kitakarásra vagy törlésre, a fennmaradó kiadott információk a kitakarás ellenére kapcsolatba hozhatók lesznek az adatkérőn megjelölt személlyel, emiatt pedig az Ltv. szerinti anonimizálás ilyen esetben nem lehetséges. Ehhez a megállapításhoz nem volt szükséges a kutatónak kiadott kivonat részletes vizsgálata, hiszen kizárható, hogy tizenhárom oldalon egyetlen adat vagy ténymegállapítás sem szerepelt volna. Tehát nem annak van jelentősége, hogy a kutató miről tudott, hanem annak, hogy az adatkérőlap tartalma lehetővé teszi-e meghatározott személyek azonosítását.

- (16) A Levéltár az elsőfokú bíróság ítéletével szemben csatlakozó felülvizsgálati kérelmet, a Hatóság felülvizsgálati kérelmével szemben felülvizsgálati ellenkérelmet terjesztett elő. A csatlakozó felülvizsgálati kérelem szerint a Hatóság nem tett eleget tényfeltárási kötelezettségének, mivel elmulasztotta annak vizsgálatát, hogy az ítéletek kivonatolt részei személyes adatnak minősülnek-e.
- (17) A felülvizsgálati ellenkérelem szerint a Hatóság értelmezése jogszabálysértő, mert túl szélesen értelmezi a személyes adat fogalmát. A tárgyi kivonatok a Levéltár álláspontja szerint nem tartalmaztak személyes adatot, és nem áll fenn a jogszabályok közötti ellentmondás akkor sem, ha az Ltv. szerinti anonimizált másolatok az Infotv. szerinti személyes adatot tartalmaznak. Az Ltv. 24. § (2) bekezdése az Infotv. 5. § (2) bekezdés c) pontja szerinti adatkezelésre felhatalmazást adó jogalap. Egy szakember által tudományos kutatás céljából anonimizált ítélet részletet nem lehet teljes egészében bűnügyi, illetőleg személyes adatnak tekinteni. Hozzátette, hogy amennyiben a Hatóság álláspontja szerint maguk az ítéletek személyes adatok, úgy adattovábbítás akkor sem történt a Levéltár által, mert az Ltv. 24. § (2) bekezdése alapján anonimizálta azokat. Azt viszont a Hatóság nem vizsgálta, hogy az anonimizált kivonatok személyes adatnak vagy bűnügyi személyes adatnak minősülnek-e, mivel azokat az eljárása során nem szerezte be, így azok vonatkozásában megállapítást sem tehetett. A perbeli esetben a kutató magát tudományos kutatóként definiálta, amit a Levéltár nem bírálhatott felül, így a levéltárnak a kért iratokról tudományos célból használható anonimizált másolatot kellett kiadnia.
- (18) A Kúria 2019. október 8-án kelt Kfv.III.37.911/2017/8. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét és a Hatóság határozatát hatályon kívül helyezte és a Hatóságot új eljárásra kötelezte.
- (19) A Kúria az ítélet indokolásában kifejtette, hogy mind a felülvizsgálati kérelem, mind a csatlakozó felülvizsgálati kérelem alapos volt.
- (20) A Kúriának abban az elvi kérdésben kellett állást foglalnia, hogy még élő természetes személyek bűnügyi személyes adatát tartalmazó büntetőítéletek kutatása a védelmi idő lejárta előtt anonimizált másolattal megvalósulhat-e az Ltv. 24. § (2) bekezdés a) pontja alapján abban az esetben, ha a kutató az ítéleteket az elítéltek nevének és a bűncselekmény elkövetése évének feltüntetésével kéri ki.
- (21) A Kúria az ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a közlevéltárak anyagában történő kutatás szabályait az Ltv. IV. fejezete tartalmazza. Az Ltv. – vizsgált időszakban hatályos – 22. § (1) bekezdése fő szabályként kimondja, hogy a levéltár őrizetében lévő irat keletkezésének naptári évétől számított harminc éven túl a levéltári anyagban bárki ingyenesen kutathat és a levéltári anyagról – saját költségén – másolatot készíthet. Kiegészítő szabályként az Ltv. arról is rendelkezik, hogy az 1990. május 2-a előtt keletkezett levéltári anyag 15 év után kutathatóvá válhat, az e célból létrehozott kuratórium engedélyével. A levéltári kutatás kérelemre, a levéltár engedélye alapján történik. Az Ltv. fokozott védelemben részesíti a személyes adatot tartalmazó levéltári anyagot, és ennek következtében szigorú feltételeket állapít meg az ilyen levéltári anyagban való levéltári kutatásra. Az Ltv. 24. § (1) bekezdése fő szabályként kimondja, hogy a személyes adatot tartalmazó levéltári anyag az érintett halálozási évét követő harminc év után válik bárki számára kutathatóvá. Ha a halálozás éve nem ismert, az érintett születésétől számított kilencven év, ha pedig a születés és a halálozás időpontja sem ismert, a levéltári anyag keletkezésétől számított hatvan év a védelmi idő. Az Ltv. 24. § (2) bekezdés a)-c) pontjai tartalmazzák a kivétel szabályokat, amelyek meghatározzák azt, hogy mely feltételek megvalósulása esetén kutatható a személyes adatot tartalmazó levéltári anyag védelmi idő

lejárta előtt is. Az Ltv. 24. § (2) bekezdés a) pontja szerint akkor is engedélyezhető a kutatás, ha a kutatás – a kérelmező költségére – anonimizált másolattal is megvalósítható. A b) pont szerint az érintett vagy annak halálát követően az örököse hozzájárulását, míg a c) pont a támogatói állásfoglalást szabja feltételül.

- (22) A levéltár a védelmi idő ideje alatt a személyes adatot tartalmazó levéltári anyag kutatásának engedélyezése során a kutató által szolgáltatott információk (kutatói adatlap, adatkérő lap) és a kutatni kívánt levéltári anyag kutathatóságára vonatkozó törvényi előírások alapján dönti el, hogy a kutatás valamely kivételszabály alapján engedélyezhető-e, vagy olyan törvényben meghatározott ok áll-e fenn, amelynek alapján a kérelem teljesítését meg kell tagadnia.
- (23) Az Ltv. 24. § (2) bekezdés a) pontja a versengő alapjogok és alkotmányos értékek, a tudományos kutatás és a személyes adatok védelme közötti egyensúlyi helyzetet kívánja megteremteni, annak érdekében, hogy a tudományos kutatás a védelmi idő alatt is megvalósulhasson, azonban az ne járjon a személyes adatok sérelmével. A jogalkotó az anonimizálás technikájának alkalmazásával elérhetőnek tartja az egyensúlyi helyzetet. Az anonimizálás technikailag valamennyi olyan személyes adat kitakarását jelenti, amely alapján az érintett kilétére következtetni lehet. Az anonimizálással a levéltári anyagban szereplő, a korábban természetes személyhez kapcsolódó adatokat elszakítják a természetes személytől.
- (24) A perbeli időszakban hatályos, a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló Európai Parlament és a Tanács 1995. október 24-i 95/46/EK irányelv (26) preambulumbekkezdésére figyelemmel az „anonim adatot” úgy lehet meghatározni mint természetes személyre vonatkozó bármely információt, ahol a személyt sem az adatkezelő, sem egyéb személy nem tudja azonosítani, minden olyan módszert figyelembe véve, amit az adatkezelő vagy más személy valószínűleg felhasználna az említett személy azonosítására. Az „anonimizált adat” tehát olyan anonim adat lenne, amely korábban azonosítható személyre vonatkozott, de amelynél az azonosítás többé már nem lehetséges. Ez a preambulumbekkezdés azt is kimondja, hogy a „védelem elvei nem alkalmazhatók az olyan módon anonimá telt adatokra, ahol az érintett a továbbiakban nem azonosítható”.
- (25) Az elsőfokú bíróság álláspontjával ellentétben, a kutatási kérelem elbírálásakor jelentősége van annak, hogy a kutatási kérelemben milyen adatok és információk szerepelnek, ugyanis, ha azok alapján az érintett azonosítható, akkor a levéltár bármennyire szakszerű és gondos anonimizálás mellett is bocsátja az ítéleteket a kutató rendelkezésére, a kutató a kutatni kívánt – személyes adatot tartalmazó – anyag tartalmát egy lépésben összefüggésbe tudja hozni a kérelemben megjelölt természetes személlyel. Ez ellentétes az anonimizált másolattal történő kutatás lehetőségét megteremteni kívánó jogalkotói céllal, így ilyen esetben az Ltv. 24. § (2) bekezdés a) pontja szerinti kutatás fogalmilag kizárt, következésképp nem engedélyezhető.
- (26) A Kúria megvizsgálta, hogy a kutatási kérelemben feltüntetett adatok és információk alapján azonosíthatók voltak-e az érintettek. Egy természetes személy akkor azonosítható, ha ennek megtétele a rendelkezésre álló adatok és információk alapján lehetséges, azaz mindig az eset körülményeitől függően ítéltető meg, hogy egy természetes személy, akire az adat vonatkozik, azonosítható-e.
- (27) Helyes volt az elsőfokú bíróság arra vonatkozó megállapítása, hogy az érintett gyakori neve önmagában még nem elegendő az érintett azonosításához. Az adatkérő lapon azonban nem csupán az érintett neve, hanem egy büntetőügy két elítéltjének a neve és egy évszám

kombinációja szerepelt. A Kúria a Hatóság döntésével megegyezően úgy ítélte meg, hogy ezek az információk már elegendő mértékűek voltak az azonosításhoz, mivel a névhez kapcsolt további információk révén az érintett a többi azonos nevű személytől megkülönböztethetővé, ezáltal azonosíthatóvá vált.

- (28) A Hatóság nem a kutató tudattartalmának vizsgálatát várta el a Levéltártól, hanem a kutatási kérelemben foglalt adatok alapján annak felismerését, hogy amennyiben a kutatási kérelemben valamely természetes személy azonosításához elegendő adattartalom kerül feltüntetésre, akkor a személyes adatot tartalmazó levéltári anyagban a védelmi idő fennállása alatt az anonimizált másolattal történő kutatás nem engedélyezhető.
- (29) Mindezek alapján a Kúria az ítéletének [26] pontjában – egyetértve a Hatósággal – megállapította, hogy amennyiben felmerül annak észszerű lehetősége, hogy az adatkérőlapon feltüntetett személlyel a levéltári anyag tartalma összekapcsolható, akkor az anonimizált másolatban történő kutatás nem engedélyezhető.
- (30) A csatlakozó felülvizsgálati kérelem alapján a Kúria azt vizsgálta, hogy a Hatóság elmulasztotta-e tényállástisztázási kötelezettségét azzal, hogy nem vizsgálta meg az ítéletekből készült és a kutató rendelkezésére bocsátott anonimizált kivonatokat. A Kúria az ítéletének [29] pontjában osztotta a Hatóság álláspontját abban, hogy a megítélendő jogkérdés szempontjából nem releváns, hogy milyen tartalmú anonimizált másolatot adott át Levéltár a kutatónak, mivel a perbeli esetben az anonimizált másolattal történő kutatás engedélyezésére nem volt törvényes lehetőség. A jogsértés megállapításánál azonban kiemelt jelentőséggel bír, hogy a Levéltár mit továbbított a kutatónak, jogsértést megállapítani csak a kutatónak ténylegesen átadott anonimizált másolatra vonatkozóan lehet. A Hatóság ezért az ügy érdemére kihatóan nem tett eleget a tényállástisztázási kötelezettségének.
- (31) A felülvizsgálati kérelem tehát megalapozott volt abban, hogy az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte az anyagi jogi szabályokat, ebből eredően a jogsértés hiányát illetően is téves következtetésre jutott, a csatlakozó felülvizsgálati kérelem pedig helytállóan állította a tényállástisztázási kötelezettség Hatóság általi megsértését, amelyet az elsőfokú bíróság tévesen hagyott figyelmen kívül.
- (32) A Kúria az ítéletének [34] bekezdésében kifejtette, hogy az új eljárás során a Hatóságnak a Kúria ítéletében foglaltaknak megfelelően tisztázni kell a tényállást, ennek keretében be kell szereznie – amennyiben rendelkezésre áll – a Levéltártól az ítéletekről készült anonimizálással érintett példányokat, amelyeket meg kell vizsgálni abból a szempontból, hogy az anonimizálás teljes körben megvalósult-e, majd az anonimizált másolatok kiadására vonatkozóan meg kell állapítani a jogsértést, és ehhez képest kell vizsgálni, hogy a Levéltár eljárási szabályzata biztosítja-e az Ltv. 24. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pontjának megfelelő érvényesülését, alkalmazását. Annak eldöntésénél, hogy a felperessel szemben milyen szankció alkalmazása indokolt, az ítélet [32] pontjában foglaltakra is figyelemmel kell lenni.

I.4. A megismételt adatvédelmi hatósági eljárás

- (33) A Kúria az ítéletének [26] és [29] pontjában a vitatott jogkérdést eldöntötte, amikor megállapította, hogy amennyiben felmerül annak észszerű lehetősége, hogy az adatkérőlapon feltüntetett személlyel a levéltári anyag tartalma összekapcsolható, akkor az anonimizált másolatban történő kutatás nem engedélyezhető. A Kúria a Hatósággal egyetértve azt is megállapította, hogy a

megítélendő jogkérdés szempontjából valóban nem volt releváns, hogy milyen tartalmú anonimizált másolatot adott át a Levéltár a kutatónak, mivel a perbeli esetben az Ltv. 24. § (2) bekezdés a) pontja szerinti anonimizált másolattal történő kutatás engedélyezésére nem volt törvényes lehetőség. A jogsértés megállapításánál azonban kiemelt jelentőséggel bír, hogy a Levéltár mit továbbított a kutatónak, jogsértést megállapítani csak a kutatónak ténylegesen átadott anonimizált másolatra vonatkozóan lehet.

- (34) A Kúria ítéletének és különösen a fentebb ismertetett [34] pontjában foglaltak végrehajtása érdekében 2020. augusztus 13-án kelt végzésében értesítette a Levéltárat a megismételt adatvédelmi hatósági eljárás megindításának tényéről, valamint a tényállás tisztázása érdekében nyilatkozattételre hívta fel.
- (35) A megismételt adatvédelmi hatósági eljárás tárgya a Kúria ítélete [29] pontjának megfelelően annak vizsgálata volt, hogy a Levéltár mit továbbított a kutatónak, azaz, hogy a Levéltár őrizetében lévő, a Pesti Központi Kerületi Bíróság 1961. október 12-én kelt [...] számú ítéletéből, illetve a Fővárosi Bíróság 1962. február 17-én kelt [...] számú ítéletéből készített másolatok, kivonatok anonimizálása teljes körben megvalósult-e, mivel a Hatóság jogsértést csak a kutatónak ténylegesen átadott anonimizált másolatra vonatkozóan állapíthat meg. Ezt követően pedig a Hatóság azt vizsgálta, hogy az anonimizált másolatok harmadik személy rendelkezésére bocsátása jogszerű volt-e, illetve a Levéltár eljárási szabályzata megfelelően biztosítja-e az Ltv. 24. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pontjának megfelelő érvényesülését, alkalmazását.
- (36) A Levéltár nyilatkozata 2020. szeptember 14-én érkezett a Hatósághoz, melynek mellékleteként a Hatóság rendelkezésére bocsátotta a két büntetőíteletről készített anonimizált kivonatot, valamint az ítéletek anonimizálás nélküli példányairól készített másolatokat.

II. A Hatóság által megállapított tényállás

- (37) A kutató 2016. március 9-én beiratkozott a Levéltárba. A kutatói adatlapot „korabeli bűnügy” kutatási tárgyban, 1959-1960-1961 években keletkezett iratokra vonatkozóan töltötte ki, a kutatást tudományos jellegűként jelölte meg, valamint a Levéltár Kutatási Szabályzatában foglaltak betartását vállalta. A Levéltár a kutató részére látogatói jegyet adott ki. A kutató által elektronikusan kitöltött a [...] kérvénylapon a megjegyzés rovatban a következő került rögzítésre: „[...], társa-[...] – 1960”, amellyel a teljes peranyagot kérte ki. Kiemelendő, hogy a lajstromkönyveket a Levéltár nyilatkozata szerint a kutató nem kapta kézhez.
- (38) 2016. március 10-én a kérvénylapon a Levéltár rögzítette, hogy „*Csak támogatóival v. anonimizált másolatban adható ki.*” A Levéltár tájékoztatta a kutatót, hogy – mivel tudományos kutatóként regisztrálta magát – a kutatás folytatásához támogatói nyilatkozatot kell benyújtania a Levéltárnak az Ltv. 24. § (2) bekezdés c) pontja értelmében, ennek hiányában pedig tudományos kutatóként előtte is nyitva áll a lehetőség, hogy az Ltv. 24. § (2) bekezdés a) pontja alapján saját költségére anonimizált másolattal folytassa le a kutatását. A kutató a teljes peranyag áttekintése helyett csak az ítéletek részére később átadott anonimizált másolatait kérte.
- (39) A Levéltár 2016. március 21-én a Pesti Központi Kerületi Bíróság 1961. október 12-én kelt [...] számú negyvennyolc oldalas ítéletéből tíz, a Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság 1962. február 17-én kelt [...] számú tizenhárom oldalas ítéletéből három anonimizált oldalt bocsátott a kutató rendelkezésére. A Levéltár ebben az időpontban nem rendelkezett anonimizálási szabállyzattal.

- (40) 2016 áprilisában elsőként a [...] weboldalon, majd ezt követően a kutató által üzemeltetett [...] weboldalon a Levéltár által anonimizáltan a kutató rendelkezésére bocsátott 1962-ben született másodfokú ítélet két, illetve egy oldalával illusztrálva, cikk jelent meg a [...] által elkövetett bűncselekményről, illetve [...] életpályájával kapcsolatban. Ezt követően több médiafelületen jelentek meg arra vonatkozó cikkek, hogy [...]t [...] miatt ítélték el a hatvanas években. A Hatóság a kutató által végzett adattovábbítást, valamint a személyes adatok nyilvánosságra hozatalát külön adatvédelmi hatósági eljárásban vizsgálta.
- (41) A Hatóság a megismételt adatvédelmi hatósági eljárásban beszerezte a két büntetőíteletről készített anonimizált kivonatot, valamint az ítéletek anonimizálás nélküli példányairól készített másolatokat, annak érdekében, hogy tényállás tisztázási kötelezettségének eleget tudjon tenni.
- (42) A Levéltár 2017-ben a Hatóság alapügyben hozott határozatának végrehajtása érdekében 2016. július 25-én kiadta az 1076-13/2016/BFL számú, a közlevéltár anyagában történő kutatás és a levéltári anyag anonimizálásának szabályairól szóló szabályzatát, amelyet módosított 2016. szeptember 20-án (1076-14/2016/BFL), majd 2017. június 12-én kiadta az 1355-7/2017/BFL számú, a közlevéltár anyagában történő kutatás és a levéltári anyag anonimizálásának egyes szabályairól szóló szabályzatát. A Levéltár honlapján ez a verzió volt elérhető a megismételt eljárás idején.
- (43) A Levéltár a megismételt eljárásban tett nyilatkozatában kifejtette, hogy álláspontja szerint a kutató a korabeli sajtóban megjelent újságcikkeket feltehetően áttanulmányozta, így az ügyben szereplő vádlottak neveinek és cselekményeinek ismeretében iratkozott be a Levéltárba.
- (44) A Levéltár hangsúlyozta, hogy az anonimizálás végrehajtására vonatkozóan az Ltv. normatív rendelkezést nem tartalmaz. Az anonimizálás folyamata álláspontja szerint formailag nem más, mint a személy és az adat közötti kapcsolat felismerését kizáró technikai eljárás, tartalmilag valamennyi, *„korábban jogszerűen nyilvánosságra nem hozott személyes adat kitakarása”*. A Levéltár az anonimizáltan megismerhető adatokat olyan módon teszi hozzáférhetővé a kutatók számára, hogy az adatokat tartalmazó irat másolatán a kutató által meg nem ismerhető adatokat felismerhetetlenné teszi.
- (45) Az ítéletek anonimizálása során a vádlottak neve nem került kitakarásra, mivel a kutató a kérelapon megnevezte őket, illetve nevüket és az általuk elkövetett bűncselekmény bizonyos részleteit a hazai és a nemzetközi sajtó az eredeti eljárás idején nyilvánosságra hozta. A vádlottak neve a kutató által megjelölt tudományos kutatási cél miatt sem került kitakarásra a kutató rendelkezésére bocsátott iratmásolatokból.
- (46) A Levéltár ismételten kifejtette azon álláspontját, hogy a levéltári iratok anonimizált módon való kiadása nem tagadható meg, valamint utalt az Ltv. 25. § (2) és (3) bekezdésére, amelyek véleménye szerint taxatívén meghatározzák, hogy mely esetekben nem engedélyezhető a kutatás. Kifejtette, hogy amennyiben egy kutató az Ltv. 24. § (2) bekezdésében foglalt feltételekkel, azoknak megfelelően kíván kutatni, úgy annak megtagadása a Levéltár részéről jogellenes volna.

III. Az ügyben alkalmazandó jogszabályi rendelkezések

- (47) A vizsgált időszak 2016. március 9-től – a kéréslap kutató általi leadásától – 2016. április 11-ig, az alapeljárás megindításának napjáig tart, ebből kifolyólag az alkalmazandó anyagi jogi jogszabály az Infotv. és az Ltv. ebben az időszakban hatályos változata.
- (48) Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 143. § (1) bekezdése szerint az Ákr. rendelkezéseit a hatálybalépését követően indult és a megismételt eljárásokban kell alkalmazni.

Infotv. 3. § 2. pont: *személyes adat: az érintettel kapcsolatba hozható adat - különösen az érintett neve, azonosító jele, valamint egy vagy több fizikai, fiziológiai, mentális, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára jellemző ismeret -, valamint az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés;*

Infotv. 3. § 3. pont: *különleges adat:*

- a) *a faji eredetre, a nemzetiséghez tartozásra, a politikai véleményre vagy pártállásra, a vallásos vagy más világnézeti meggyőződésre, az érdek-képviseleti szervezeti tagságra, a szexuális életre vonatkozó személyes adat,*
- b) *az egészségi állapotra, a kóros szenvedélyre vonatkozó személyes adat, valamint a bűnügyi személyes adat;*

Infotv. 3. § 4. pont: *bűnügyi személyes adat: a büntetőeljárás során vagy azt megelőzően a bűncselekménnyel vagy a büntetőeljárással összefüggésben, a büntetőeljárás lefolytatására, illetve a bűncselekmények felderítésére jogosult szerveknél, továbbá a büntetés-végrehajtás szervezeténél keletkezett, az érintettel kapcsolatba hozható, valamint a büntetett előéletre vonatkozó személyes adat;*

Infotv. 3. § 10. pont: *adatkezelés: az alkalmazott eljárástól függetlenül az adaton végzett bármely művelet vagy a műveletek összessége, így különösen gyűjtése, felvétele, rögzítése, rendszerezése, tárolása, megváltoztatása, felhasználása, lekérdezése, továbbítása, nyilvánosságra hozatala, összehangolása vagy összekapcsolása, zárolása, törlése és megsemmisítése, valamint az adat további felhasználásának megakadályozása, fénykép-, hang- vagy képfelvétel készítése, valamint a személy azonosítására alkalmas fizikai jellemzők (pl. ujj- vagy tenyérnyomat, DNS-minta, íriszkép) rögzítése;*

Infotv. 3. § 11. pont: *adattovábbítás: az adat meghatározott harmadik személy számára történő hozzáférhetővé tétele;*

Infotv. 3. § 22. pont: *harmadik személy: olyan természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely nem azonos az érintettel, az adatkezelővel vagy az adatfeldolgozóval;*

Infotv. 5. § (1) *Személyes adat akkor kezelhető, ha*

- a) *ahhoz az érintett hozzájárul, vagy*
- b) *azt törvény vagy - törvény felhatalmazása alapján, az abban meghatározott körben - helyi önkormányzat rendelete közérdeken alapuló célból elrendeli (a továbbiakban: kötelező adatkezelés).*

(2) *Különleges adat a 6. §-ban meghatározott esetekben, valamint akkor kezelhető, ha*

- a) az adatkezeléshez az érintett írásban hozzájárul,
 - b) a 3. § 3. pont a) alpontjában foglalt adatok esetében az törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés végrehajtásához szükséges, vagy azt az Alaptörvényben biztosított alapvető jog érvényesítése, továbbá a nemzetbiztonság, a bűncselekmények megelőzése vagy üldözése érdekében vagy honvédelmi érdekből törvény elrendeli, vagy
 - c) a 3. § 3. pont b) alpontjában foglalt adatok esetében törvény közérdeken alapuló célból elrendeli.
- (3) Kötelező adatkezelés esetén a kezelendő adatok fajtáit, az adatkezelés célját és feltételeit, az adatok megismerhetőségét, az adatkezelés időtartamát, valamint az adatkezelő személyét az adatkezelést elrendelő törvény, illetve önkormányzati rendelet határozza meg.

Infotv. 7. § (1)-(2) bekezdés: (1) Az adatkezelő köteles az adatkezelési műveleteket úgy megtervezni és végrehajtani, hogy az e törvény és az adatkezelésre vonatkozó más szabályok alkalmazása során biztosítsa az érintettek magánszférájának védelmét.

(2) Az adatkezelő, illetve tevékenységi körében az adatfeldolgozó köteles gondoskodni az adatok biztonságáról, köteles továbbá megtenni azokat a technikai és szervezési intézkedéseket és kialakítani azokat az eljárási szabályokat, amelyek e törvény, valamint az egyéb adat- és titokvédelmi szabályok érvényre juttatásához szükségesek.

Infotv. 12. § (1) Tudományos kutatás céljára felvett személyes adat csak tudományos kutatás céljára használható fel.

(2) A személyes adat érintettel való kapcsolatának megállapítását - mihelyt a kutatási cél megengedi - véglegesen lehetetlenné kell tenni. Ennek megtörténteig is külön kell tárolni azokat az adatokat, amelyek meghatározott vagy meghatározható természetes személy azonosítására alkalmasak. Ezek az adatok egyéb adatokkal csak akkor kapcsolhatók össze, ha az a kutatás céljára szükséges.

(3) A tudományos kutatást végző szerv vagy személy személyes adatot csak akkor hozhat nyilvánosságra, ha

a) az érintett ahhoz hozzájárult, vagy

b) az a történelmi eseményekről folytatott kutatások eredményeinek bemutatásához szükséges.

Infotv. 60. § (1) bekezdés: A személyes adatok védelméhez való jog érvényesülése érdekében a Hatóság adatvédelmi hatósági eljárást indíthat, a (4) bekezdésben meghatározott esetben adatvédelmi hatósági eljárást indít.

Infotv. 61. § (1) Az adatvédelmi hatósági eljárásban hozott határozatában a Hatóság

a) megállapíthatja a személyes adatok jogellenes kezelésének vagy feldolgozásának tényét,

b) elrendelheti a valóságnak nem megfelelő személyes adat helyesbítését,

c) elrendelheti a jogellenesen kezelt vagy feldolgozott személyes adatok zárolását, törlését vagy megsemmisítését,

d) megtilthatja a személyes adatok jogellenes kezelését vagy feldolgozását,

e) megtilthatja a személyes adatok külföldre történő továbbítását vagy átadását,

f) elrendelheti az érintett tájékoztatását, ha azt az adatkezelő jogellenesen tagadta meg, valamint

g) bírságot szabhat ki.

(3) Az (1) bekezdés g) pontja szerint kiszabott bírság mértéke százezertől húszmillió forintig terjedhet.

(4) A Hatóság annak eldöntésében, hogy indokolt-e a bírság kiszabása, illetve a bírság mértékének megállapításában az eset összes körülményeit - így különösen a jogsértéssel

érintettek körének nagyságát, a jogsértés súlyát és a jogsértés ismétlődő jellegét - veszi figyelembe.

(2) A Hatóság elrendelheti határozatának - az adatkezelő azonosító adatainak közzétételével történő - nyilvánosságra hozatalát, ha a határozat személyek széles körét érinti, ha azt közfeladatot ellátó szerv tevékenységével összefüggésben hozta, vagy ha a bekövetkezett jogsérelem súlya a nyilvánosságra hozatalt indokolja.

Ltv. 22. § (1) bekezdés: A közlevéltárban őrzött, az 1990. május 1-je után keletkezett, a keletkezés naptári évétől számított harminc éven túli, az 1990. május 2-a előtt keletkezett, a keletkezés naptári évétől számított tizenöt éven túli levéltári anyagban - a 24-25. §-okban foglalt kivételekkel -, továbbá időbeli korlátozás nélkül abban a levéltári anyagban, amelyet már nyilvánosságra hoztak, vagy amelynek tartalmát az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló törvény szerint mindenki megismerheti, a kutatni kívánt téma megjelölését tartalmazó kérelemre bármely természetes személy ingyenesen kutathat, és a kutatásra kiadott levéltári anyagról saját költségén másolatot készíthet.

Ltv. 23. § (1) bekezdés: Az 1990. május 1-je után keletkezett, a keletkezés naptári évétől számított harminc év lejártá előtt a belső használatra készült, valamint a döntéselőkészítést tartalmazó levéltári anyagban folytatható kutatást az átadó szerv hozzájárulásával a levéltári anyagot őrző közlevéltár engedélyezi. Jogutód nélkül megszűnt szerv levéltári anyagában a kutatást a levéltári anyagot őrző közlevéltár engedélyezi.

Ltv. 24. § (1)-(4) bekezdései: Ha törvény másként nem rendelkezik, a személyes adatot tartalmazó levéltári anyag az érintett halálozási évét követő harminc év után válik bárki számára kutathatóvá. A védelmi idő, ha a halálozás éve nem ismert, az érintett születéstől számított kilencven év, ha pedig a születés és a halálozás időpontja sem ismert, a levéltári anyag keletkezésétől számított hatvan év.

(2) A védelmi idő lejártá előtt is kutatható az (1) bekezdésben meghatározott levéltári anyag, ha

a) a kutatás - a kérelmező költségére - anonimizált másolattal is megvalósítható, vagy
b) a kutatáshoz az érintett, vagy annak halálát követően bármely örököse, a Polgári Törvénykönyv szerinti hozzátartozója vagy bejegyzett élettársa a kutató kérésére hozzájárult, vagy

c) a kutatásra tudományos célból van szükség - feltéve, hogy a 22. § (1) bekezdésében meghatározott harminc, illetve tizenöt év már eltelt - és a kutató a (3) és (4) bekezdésben meghatározott követelményeknek eleget tesz.

(3) A közlevéltár a (2) bekezdés c) pontja szerinti tudományos célú kutatást akkor köteles engedélyezni, ha a kutató csatolja a tudományos kutatást rendeltetésszerűen végző, közfeladatot ellátó szervnek - a kutató részletes kutatási terve alapján megadott - támogató állásfoglalását.

(4) A kutatónak írásos nyilatkozatban vállalnia kell, hogy a megismert és kigyűjtött személyes adatokat az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló törvénynek a tudományos kutatás céljára való adatkezelésre vonatkozó előírásai szerint meghatározott módon kezeli és használja fel, továbbá az írásos nyilatkozatban meg kell jelölnie az adatkezelés helyét.

IV. Döntés:

- (49) A jelen ügy kiindulópontja az, hogy két alapjog feszül egymásnak – ahogyan arra a Kúria is utalt ítéletének [17] pontjában – a tudományos élet és kutatás szabadsága, valamint a személyes adatok védelméhez való jog, amelyek egymást kölcsönösen feltételezve és korlátozva érvényesülnek. [34/1994. (VI.24.) AB határozat]

- (50) Az Ltv. IV. fejezete ezen két alapjog egymás mellett való érvényesülésének szabályait tartalmazza, ahogyan azt a Kúria is kifejtette ítéletének [15] pontjában, amelyet a Hatóság a jelen határozatának (19) bekezdésében ismertetett.
- (51) A jogalkotó elvégezte a versengő alapjogok közötti súlyozást, amelynek eredményeként az Ltv. 24. § (1) bekezdésében meghatározta azokat a védelmi időket, amelyek leteltéig a személyes adatok védelméhez való jog elsőbbséget élvez a kutatás szabadságával szemben.
- (52) A Hatóság nem osztja a Levéltár azon álláspontját, hogy a kutatás csak az Ltv. 25. § (2)-(3) bekezdéseiben foglalt esetekben tagadható meg, mivel a személyes adatokat tartalmazó levéltári anyag vonatkozásában is az a főszabály, hogy az a védelmi idő alatt nem kutatható. Ha az Ltv. 24. § (2) bekezdésében foglalt feltételek nem állnak fenn, akkor a kutatók levéltári anyaghoz való hozzáférésre irányuló kérelmét meg kell tagadni a személyes adatok védelméhez való jog érvényre juttatása céljából.
- (53) A Hatóság szükségesnek tartja kiemelni, hogy a személyes adatok védelméhez való jog csak az élő természetes személyeket illeti meg, az az elhunyt személyek személyes adataira nem vonatkozik. Ez azt is jelenti, hogy az Ltv. 24. § (1) bekezdése szerinti, a személyes adatokat tartalmazó levéltári anyagra vonatkozó, az érintett halálának évéhez kötött harminc éves védelmi idő hosszabb, mint amely az alapeljárás idején az Infotv.-ből, illetve jelenleg az általános adatvédelmi rendeletről következne.
- (54) A jogalkotó azonban a személyes adatok védelméhez való jognak a védelmi idő alatt fennálló elsőbbsége mellett lehetőséget kívánt biztosítani arra, hogy a kutatás szabadsága is érvényre jusson a személyes adatok védelmét biztosító garanciák megléte esetén. Ezeket a garanciákat tartalmazza az Ltv. 24. § (2) bekezdése.
- (55) Az Ltv. 24. § (2) bekezdés b) pontja szerinti esetben érvényesül legteljesebben a személyes adatok védelméhez való jog, hiszen ekkor maga az érintett adja a hozzájárulását ahhoz, hogy a kutató a személyes adatait megismerhesse. A hozzátartozó által az elhunyt halálát követően adott hozzájárulás esete pedig kívül esik az adatvédelmi jog keretein.
- (56) Az Ltv. 24. § (2) bekezdés c) pontja rövidebb, az Ltv. 22. §-a szerinti védelmi idő leteltét követően engedélyezi a személyes adatokat tartalmazó levéltári iratokban való kutatást tudományos célból, amennyiben a kutató csatolja a tudományos kutatást rendeltetésszerűen végző, közfeladatot ellátó szerv támogató állásfoglalását, valamint írásos nyilatkozatban vállalja, hogy a megismert és kigyűjtött személyes adatokat az Infotv. tudományos kutatás céljából való adatkezelésre vonatkozó előírásainak megfelelően kezeli és megjelöli az adatkezelés helyét. Ebben az esetben a személyes adatok védelme szempontjából a biztosítékot főként a támogató állásfoglalás jelenti, amely kétséget kizáróan igazolja a kutatás tudományos voltát, amelyet kiegészít a kutató azon vállalása, hogy jogszerűen fogja kezelni a tudomására jutott személyes adatokat.
- (57) Az Ltv. 24. § (2) bekezdés a) pontja szerint a védelmi idő lejártá előtt is kutatható a levéltári anyag, ha a kutatás anonimizált másolattal is megvalósítható.
- (58) A Kúria ítéletének [18] pontja szerint az Ltv. 24. § (2) bekezdés a) pontja a versengő alapjogok és alkotmányos értékek, a tudományos kutatás és a személyes adatok védelme közötti egyensúlyi helyzetet kívánja megteremteni, annak érdekében, hogy a tudományos kutatás a védelmi idő alatt is megvalósulhasson, azonban az ne járjon a személyes adatok sérelmével.

- (59) A Kúria ítéletének [18] pontja szerint jogalkotó az anonimizálás technikájának alkalmazásával elérhetőnek tartja a tudományos kutatás és a személyes adatok védelme közötti egyensúlyi helyzetet. Az anonimizálás technikailag valamennyi olyan személyes adat kitakarását jelenti, amely alapján az érintett kilétére következtetni lehet. Az anonimizálással a levéltári anyagban szereplő, a korábban természetes személyhez kapcsolódó adatokat elszakítják a természetes személytől.
- (60) Ebben az esetben a személyes adatok védelmét az érintett vagy az érintett halála esetén hozzátartozójának hozzájárulása, valamint támogatói állásfoglalás birtokában a levéltáraknak kell biztosítaniuk, azaz gondoskodniuk kell arról, hogy a levéltári anyagban található személyes adatokat jogosulatlanul harmadik személy ne ismerhesse meg. Azaz a levéltárak által alkalmazandó anonimizálásnak elsődlegesen azt a célt kell szolgálnia, hogy többé ne lehessen azonosítani azt a természetes személyt, akinek a személyes adatait az eredeti iratok tartalmazzák.
- (61) A Hatóság egészen addig egyetért a Levéltár álláspontjával, miszerint az anonimizálás folyamata formailag nem más, mint a személy és az adat közötti kapcsolat felismerhetőségét kizáró technikai eljárás, azonban abban nem osztja az álláspontját – ahogyan a Kúria sem az ítéletének [18] pontja szerint –, hogy tartalmilag csak a korábban jogszerűen nyilvánosságra nem hozott személyes adatok kitakarását jelentené. Az anonimizálás során valamennyi olyan információt, adatot ki kell takarni az iratból, vagy más módon felismerhetetlenné tenni, amely alapján az érintett azonosítható lehet, azaz amely alapján az érintett kilétére következtetni lehet. Ha kivételt képeznének az anonimizálási kötelezettség alól azok az adatok, amelyeket valaha nyilvánosságra hoztak, úgy az anonimizálás a személyes adatok védelme szempontjából értelmét vesztené.
- (62) A Hatóság megvizsgálta a Levéltár által a rendelkezésére bocsátott büntetőítéletek Levéltár által anonimizált és anonimizálás nélküli példányaikat.
- (63) Ahogyan azt a Levéltár is elismerte a 2020. szeptember 14-én kelt nyilatkozatában, a vádlottak nevei sem a Pesti Központi Kerületi Bíróság [...] számú, sem a Fővárosi Bíróság [...] számú ítéletéből nem kerültek kitakarásra.
- (64) Az ítéletek anonimizálását végző munkatárs az anonimizálás során kitakarta a vádlottakra vonatkozó, az elsőfokú ítélet rendelkező részében rögzített következő adatokat: születési helyük, idejük, szüleik neve, családi állapotuk, munkahelyük, beosztásuk, fizetésük, lakcímük. Ilyen adatok a Fővárosi Bíróság ítéletében nem szerepeltek. [...] esetében az elsőfokú ítélet a rendelkező részből kitakarásra került a lakcím adata – [...] – azonban az, hogy [...] lakása a [...] volt később sem első-, sem a másodfokú ítélet indokolásából már nem került kitakarásra – melynek valószínűsíthetően az volt az oka, hogy az elkövetők ott követték el a bűncselekményt, amelyért elítélték őket – azonban [...] azonosíthatósága szempontjából jelentőséggel bírt.
- (65) Az elsőfokú ítélet kutató rendelkezésére bocsátott másolatából kitakarásra került a vádlottak életútjának leírása: milyen családból származnak, szüleik foglalkozása, testvéreik száma, képzettségük, munkahelyük, sporteredményeik, korábbi jelentősebb betegségeik, illetve [...] korábbi fegyelmi ügye.
- (66) A Levéltár mindkét ítélet másolatán felismerhetetlenné tette a bűncselekmény sértettjének és barátnőinek nevét. További azonosításra alkalmas adataikat, életkorukat, valamint [...] fegyelmi ügyében érintett sértett, továbbá a vádlottak által elkövetett bűncselekmény sértettjének nevét – vele kapcsolatban az ítéletnek azon része, amelyről anonimizált másolat készült a kutató

számára, további személyes adatait nem tartalmazta – csak az elsőfokú ítélet tartalmazta, amelyeket a Levéltár az anonimizálás során kitakart.

- (67) Ezen túlmenően az összes tanú neve, illetve más további személyek neve és további személyes adataik is kitakarásra kerültek a kutató rendelkezésére bocsátott másolatból védettségi időtől függetlenül. A másolatokból nem kerültek kitakarásra az ügyben hivatalos minőségükben szereplő személyek, a rendőrök, az ügyvéd és a [...] neve.
- (68) A Levéltár továbbá nem tette megismerhetővé az elsőfokú ítéletből magának [...] -nak a részletes leírását, az elsőfokú ítéletről készített anonimizált másolatból csak a bűncselekmény váza, előzményei ismerhetők meg, azonban a másodfokú ítéletről készített másolat már tartalmazta a bűncselekmény leírását, bár kevésbé részletesen, mint az elsőfokú ítélet. A Levéltár az elsőfokú ítélet másolatából azt a részt is kitakarta, amely a [...] vonatkozott.
- (69) A Hatóságnak a megismételt eljárásban azt kellett vizsgálnia, hogy a kutató által a kérelapon feltüntetett adatok és a kutató rendelkezésére bocsátott, az ítéletekről készített, Levéltár által anonimizált másolatokban található adatokat összevetve az érintett természetes személyek azonosíthatók maradtak-e, az ítéletet velük kapcsolatba lehet-e hozni.
- (70) A Hatóság a fentiek alapján megállapítja, hogy a vádlottak a kutató által a kérelapon megjelölt adatokra tekintet nélkül közvetlenül azonosíthatók maradtak, hiszen teljes nevük szerepelt a kutató rendelkezésére bocsátott, az első- és másodfokú büntetőítéletekről készült másolatokban. A nevük, valamint a másolatokban szereplő további adatok alapján – az általuk elkövetett bűncselekmény időpontja, annak leírása, stb. – másoktól egyértelműen megkülönböztethetők, ezáltal pedig azonosíthatók maradtak.
- (71) A Levéltár a sértett, a barátnői, illetve az ügyben nem hivatalos minőségükben megjelenő természetes személyek kapcsán eleget tett az anonimizálási kötelezettségének, mivel a kutató rendelkezésére bocsátott iratmásolatokból az érintettek egyértelmű azonosítására alkalmas adatokat és információkat kitakarta.
- (72) Tekintettel arra, hogy a bűncselekmény elkövetői azonosíthatók maradtak, köztük és az ítéletekről készített másolatokban szereplő adatok között a kapcsolat nem szűnt meg, ezért a Levéltár által a kutató rendelkezésére bocsátott ítéletekben szereplő valamennyi adat és információ az elkövetők bűnügyi személyes adatának minősült. Az ítéletek, illetve az azokról készült, a kutatóknak átadott másolatok a konkrét ügyben [...], [...] és [...] vonatkozásában azért minősülnek az Infotv. 3. § 4. pontja szerinti bűnügyi személyes adatnak, mivel azok az általuk elkövetett bűncselekmény részleteit, a nyomozás menetét, a bűncselekmény jogi értékelését és a rájuk kiszabott büntetést tartalmazzák, amely adatok korábban a büntetőeljárással összefüggésben a büntetőeljárás lefolytatására jogosult szervek – Pesti Központi Kerületi Bíróság és Fővárosi Bíróság – kezelésében voltak.
- (73) Mivel az ítéletek és az azokról a kutató kérésére készített másolatok bűnügyi személyes adatnak minősültek, az azokhoz való hozzáférés biztosításával a Levéltár adatkezelést, pontosabban az Infotv. 3. § 11. pontja szerinti adattovábbítást valósított meg.
- (74) Az Infotv. 5. § (2) bekezdése szerint bűnügyi személyes adat kezelésére, így továbbítására is az érintett írásbeli hozzájárulásával vagy közérdeken alapuló célból törvényi felhatalmazás alapján kerülhetett sor. A személyes adataik hozzáférhetővé tételéhez az érintettek – [...], [...] és [...] –

nem járultak hozzá, és nincs olyan jogszabály, amely a bűnügyi személyes adataik hozzáférhetővé tételét rendelte volna el.

- (75) Azt maga a Levéltár is felismerte, hogy a kutató által megismerni kívánt két ítélet az Ltv. 24. § (1) bekezdése szerinti olyan levéltári anyag, amely személyes adatokat tartalmaz, és amelynek vonatkozásában a védelmi idő még nem telt el, hiszen ezért került a kéréslapon a Levéltár munkatársa által feltüntetésre, hogy ahhoz hozzáférés csak anonimizálva vagy támogatói állásfoglalás mellett biztosítható.
- (76) Tekintettel arra, hogy a Levéltár által végzett anonimizálás nem felelt meg az adatvédelmi szempontú anonimizálás követelményeinek, azaz ítéletek kutató részére kiadott másolataiban található adatok alapján [...], [...] és [...] kétséget kizáróan azonosíthatók maradtak, ezért a Hatóság megállapítja, hogy a Levéltár **jogellenesen, megfelelő jogalap nélkül az Infotv. 5. § (2) bekezdését megsértve biztosított hozzáférést** a [...], [...] és [...] vonatkozásában bűnügyi személyes adatoknak minősülő ítéletekről készített részben – a sértett és a büntetőügyben megjelenő harmadik személyes vonatkozásában teljesen – anonimizált másolatokhoz.
- (77) A Kúria ítéletének [34] pontjában úgy rendelkezett, hogy a Hatóságnak a megállapított jogsértéshez képest kell vizsgálnia, hogy a Levéltár eljárási szabályzata biztosította-e az Ltv. 24. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pontjának megfelelő érvényesülését, alkalmazását.
- (78) A Levéltár az alapügy idején nem rendelkezett az Ltv. 24. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pontjának érvényesítését elősegítő anonimizálási szabályzattal.
- (79) A Hatóság a NAIH/2016/2504/27/H. számú határozatban, ahogyan azt a jelen határozat (5)-(6) bekezdéseiben ismertette, megállapította, hogy a Levéltár az Infotv. 7. § (2) bekezdéséből következően köteles olyan eljárási szabályokat kialakítani, amelyek biztosítják az Ltv. 24. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pontjának megfelelő érvényesülését, alkalmazását.
- (80) A Hatóság álláspontja szerint, mivel 2016 márciusában a Levéltár nem rendelkezett az anonimizálási eljárást szabályait megállapító belső szabályzattal, amely iránymutatóként szolgált volna ahhoz, hogy az Ltv. 24. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pontjának érvényt tudjon szerezni, ezért a szabályzat hiánya miatt korábban tett megállapításokat és a megállapított jogsértést a Hatóság álláspontja szerint nem érintik a jelen eljárásban feltárt további körülmények.
- (81) Ebből kifolyólag a Hatóság az alapügyben hozott határozatával megegyezően megállapítja, hogy az anonimizálási eljárásra irányadó szabályzat nélkül a levéltári anyagok kutatása során a személyes adatok védelméhez fűződő jog az alapügyben vizsgált időszakban csak korlátozottan tudott érvényesülni, mivel nem voltak olyan, a Levéltáron számon kérhető szabályok, amelyek biztosították volna az adatvédelmi követelmények érvényesülését. Ezek alapján a Hatóság megállapítja, hogy a Levéltár az Infotv. 7. § (2) bekezdéséből következően köteles lett volna olyan eljárási szabályokat kialakítani a vizsgált időszakban, amelyek biztosítják az Ltv. 24. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pontjának megfelelő érvényesülését, alkalmazását.

V. Jogkövetkezmények

- (82) A Hatóság az Infotv. 61. § (1) a) pontja alapján – figyelemmel a Kúria ítéletének [30] bekezdésére, amelyben meghatározta a Hatóság által alkalmazható jogkövetkezmények körét –

megállapítja, hogy a Levéltár megsértette az Infotv. 5. § (2) bekezdését és az Infotv. 7. § (2) bekezdését.

- (83) A Hatóság megvizsgálta, hogy indokolt-e a Levéltárral szemben adatvédelmi bírság kiszabása. Az Infotv. 61. § (4) bekezdése szerint a Hatóság annak eldöntésében, hogy indokolt-e a bírság kiszabása, illetve a bírság mértékének megállapításában az eset összes körülményeit – így különösen a jogsértéssel érintettek körének nagyságát, a jogsértés súlyát és a jogsértés ismétlődő jellegét – veszi figyelembe.
- (84) A Kúria ítéletének [32] pontja szerint a Hatóságnak a jogsértés következményeként alkalmazható szankció megállapítása során, a fokozatosság elvére is figyelemmel, az eset összes körülményei körében azt is értékelnie kell, hogy a perbeli esetre nem volt kialakult joggyakorlat, illetőleg, hogy a jogsértést a Levéltár téves jogértelmezése – amely miatt a kutatást anonimizált másolattal megvalósíthatónak tartotta – okozta, nem pedig a jogszabályok szándékos megszegése.
- (85) A Hatóság annak eldöntése során, hogy indokolt-e adatvédelmi bírság kiszabása a Levéltárral szemben, illetve a kiszabott bírság összegének megállapítása során a Kúria ítéletében az alább ismertetett körülményeket vette figyelembe.
- (86) A Hatóság a bírságkiszabás során súlyosbító körülményként értékelte az alábbiakat:
- A megállapított jogsértés három természetes személy – [...], [...] és [...] – személyes adatainak sérelmével járt;
 - A Levéltár bűnügyi, azaz különleges személyes adatokhoz biztosított jogellenesen hozzáférést a kutató számára, amely adatok az Infotv. alapján kiemelt védelemben részesültek.
- (87) A Hatóság enyhítő körülményként értékelte az alábbiakat:
- A jogsértés megtörténtekor nem volt kialakult joggyakorlat a tekintetben, hogy a Levéltárnak az Ltv. 24. § (2) bekezdés a) pontjában foglalt anonimizálást hogyan kell végrehajtania, annak során figyelemmel kell-e lennie a kutató által kitöltött kérelmlapon szereplő adatokra és hogyan kell biztosítania a személyes adatok védelmét. Ezzel összefüggésben a jogsértést a Levéltár téves jogértelmezése okozta – amely miatt a kutatást anonimizált másolattal megvalósíthatónak tartotta –, nem pedig a jogszabályok szándékos megszegése, azaz az elkövetett jogsértés gondatlan jellegű volt (Kúria ítéletének [32] bekezdése);
 - A Levéltár a Hatóság alapügyben hozott határozatában foglalt kötelezés teljesítése érdekében készített szabályzatot a közlevéltár anyagában történő kutatás és levéltári anyag anonimizálásának szabályairól, azaz az Infotv. 7. § (2) bekezdésének sérelmét orvosolta;
 - A Levéltár jogsértést követett el azzal, hogy hozzáférést engedett az elkövetők bűnügyi személyes adataihoz a kutató számára, azonban a korábban az érintettek által elkövetett bűncselekmény azért kaphatott nagy sajtóvisszhangot, mert a kutató a másodfokú ítélet rendelkezésére bocsátott másolatából két oldalt továbbított egy harmadik személynek. Ez a harmadik személy a kutató közreműködésével az abban található adatokat felhasználva cikket írt a [...] által elkövetett bűncselekményről, amelyet utóbb más médiaszolgáltatók is

átvettek. A Hatóság a NAIH/2017/491/H. számú határozatában megállapította, hogy a kutató a másodfokú ítélet két oldalának továbbításával megsértette az Infotv. 4. § (1) bekezdése szerinti törvényes adatkezelés elvét, továbbá az adattovábbításra nem rendelkezett megfelelő joggal. Az érintettek ténylegesen ért hátrány tehát csak közvetve következik a Levéltár által elkövetett jogsértésből, tekintettel arra is, hogy a 2016-ban megjelent újságcikkek olyan információkat is tartalmaztak, pl. az áldozat keresztnévét, amely a Levéltár által a kutatónak átadott másolatokból kitakarásra került;

- Az érintettek által korábban elkövetett bűncselekményről az 1960-as években a büntetőeljárás során a hazai és – a Levéltár nyilatkozata szerint – nemzetközi sajtó tudósított, amely sajtóhírek könyvtárakban papír alapon, illetve digitalizáltan is elérhetők, azaz anélkül is kaphatott volna újból nagy nyilvánosságot 2016-ban az érintettek által elkövetett bűncselekmény, ha a Levéltár az Infotv.-nek, illetve az Ltv.-nek megfelelően járt volna el, és nem biztosított volna hozzáférést a két ítélet kivonatolt, részben anonimizált másolatához.

(88) A Hatóság az Infotv. 61. § (2) bekezdése alapján elrendeli a határozat Levéltár azonosító adatainak közzétételével történő nyilvánosságra hozatalát, mivel azt közfeladatot ellátó szerv tevékenységével összefüggésben hozta, valamint mind az alapügyben hozott határozat, mind az annak bírósági felülvizsgálata során hozott elsőfokú bírósági és kúriai ítélet nyilvánosságra hozatalra került.

(89) A fentiek alapján a Hatóság a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

VI. Egyéb kérdések:

(90) A Hatóság hatáskörét az Infotv. 38. § (2) és (2a) bekezdése határozza meg, illetékessége az ország egész területére kiterjed.

(91) A határozat az Ákr. 80.-81. §-án és az Infotv. 61. § (1) bekezdésén alapul. A határozat az Ákr. 82. § (1) bekezdése alapján a közlésével véglegessé válik.

(92) Az Ákr. 112. §-a, és 116. § (1) bekezdése, illetve a 114. § (1) bekezdése alapján a határozattal szemben közigazgatási per útján van helye jogorvoslatnak.

(93) A közigazgatási per szabályait a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) határozza meg. A Kp. 12. § (1) bekezdése alapján a Hatóság döntésével szembeni közigazgatási per törvényszéki hatáskörbe tartozik, a perre a Kp. 13. § (3) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján a Fővárosi Törvényszék kizárólagosan illetékes. A Kp. 27. § (1) bekezdés b) pontja alapján a törvényszék hatáskörébe tartozó perben a jogi képviselő kötelező. A Kp. 39. § (6) bekezdése szerint a keresetlevél benyújtásának a közigazgatási cselekmény hatályosulására halasztó hatálya nincs.

(94) A Kp. 29. § (1) bekezdése és erre tekintettel a Pp. 604. § szerint alkalmazandó, az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény (a továbbiakban: E-ügyintézési tv.) 9. § (1) bekezdés b) pontja szerint az ügyfél jogi képviselője elektronikus kapcsolattartásra kötelezett.

- (95) A keresetlevél benyújtásának idejét és helyét a Kp. 39. § (1) bekezdése határozza meg. A tárgyalás tartása iránti kérelem lehetőségéről szóló tájékoztatás a Kp. 77. § (1)-(2) bekezdésén alapul. A közigazgatási per illetékének mértékét az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (továbbiakban: Itv.) 45/A. § (1) bekezdése határozza meg. Az illeték előzetes megfizetése alól az Itv. 59. § (1) bekezdése és 62. § (1) bekezdés h) pontja mentesíti az eljárást kezdeményező felet.
- (96) Ha az előírt kötelezettsége teljesítését a Kötelezett megfelelő módon nem igazolja, a Hatóság úgy tekinti, hogy a kötelezettséget határidőben nem teljesítette. Az Ákr. 132. §-a szerint, ha a kötelezett a hatóság végleges döntésében foglalt kötelezésnek nem tett eleget, az végrehajtható. A Hatóság határozata az Ákr. 82. § (1) bekezdése szerint a közléssel véglegessé válik. Az Ákr. 133. §-a értelmében a végrehajtást - ha törvény vagy kormányrendelet másként nem rendelkezik - a döntést hozó hatóság rendeli el. Az Ákr. 134. §-a értelmében a végrehajtást - ha törvény, kormányrendelet vagy önkormányzati hatósági ügyben helyi önkormányzat rendelete másként nem rendelkezik - az állami adóhatóság fogatosítja. Az Infotv. 60. § (7) bekezdése alapján a Hatóság határozatában foglalt, meghatározott cselekmény elvégzésére, meghatározott magatartásra, tűrésre vagy abbahagyásra irányuló kötelezés vonatkozásában a határozat végrehajtását a Hatóság fogatosítja.

Budapest, 2020. december 18.

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár